СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 172. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 26 липня 1935. — VOL. XLIII. No. 172. Jersey City, N. J., Friday, July 26, 1935. THREE CENTS

СТРАЙКИ ЗАЗНАЧУЮТЬСЯ ЗАВОРУШЕННЯМИ

ТЕРІ ГОТ (Індіяна). — По скінченню 48-годинного ґенерального страйку торговля почала наново нормальне життя, але в місті панує далі сильне напруження, головно через воєнний стан та приявність військ.

Декотрі підприємства скористали з загального страйку, щоб зірвати свої умови з юніями. Коли робітники вернулись до роботи по відкликанню ґенерального страйку, вони застали підприємства закриті, а заряди їх сповістили, що мовляв, робітники поламали свої зобовязання супроти підприємства і юнійна угода більше не обовязує. Це значить, що підприємства вже не думають більше наймати страйкарів. У відповідь на цей рух підприємців робітничі юнії знов думають ужити сили зорґанізованого робітництва та новим ґенеральним страйком заставити підприємців признавати старі умови.

Федеральні посередники, встановлені секретаркою праці, панною Перкинс, ведуть далі переговори між робітниками й підприємством „Коломбієн Інемелинг енд Стемпинг Ко.", але їх заходи ще не дали ніякого висліду.

Військова команда не допускає до ніяких зборів. Військо заарештувало досі 90 осіб. Між іншими арештовано двох професорів на літніх курсах стейтової вчительської семинарії. Тепер декан школи старається добути їх на волю, щоб вони далі могли повести свої виклади.

ЗАВОРУШЕННЯ НА ТЛІ СТРАЙКУ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

КЕМДЕН (Ню Джерзі). — Заходи підприємства „Ню Йорк Шипбилдинг Корпорейшен", щоби повести роботу в своїх доках, не дивлячися на страйк своїх робітників, довели в середу до поважних заворушень.

Страйкові пікети напали на [illegible], котрими підприємство перевозило страй[illegible] до фабрик, перевертали ці троки, обкидали [illegible] коломіями камінням, побивали їх буками. Поліція силою розганяла пікети та арештувала трох людей за участь у заворушеннях.

Посадник міста віднісся вже до федерального уряду з просьбою за збройну допомогу проти страйкарів. У місті панує сильне напруження, що може легко довести до поважних подій.

НІМЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОСАДНИКА НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Орґанізація „Приятелі Нової Німеччини" улаштувала тут велике масове віче для протесту проти відмови нюйорського посадника Ля Ґвардії признати міський дозвіл масажиста одному німецькому горожанинови в відплату за переслідування Американців німецьким урядом.

На вічу промовляли багато бесідників. Одні з них говорили, що посадник не має права відплачуватися ніякій державі за кривдження горожан, бо це належить до федерального уряду. Інші говорили, що умовини життя в Німеччині не можна порівнювати з умовинами в Америці, бо не тільки в Німеччині, але й по всій густо населеній Европі права чужинців сильно обмежені.

Німецький консулят теж збирається боронити прав Німця, котрого імени ще не подано.

У розмові з ґазетярами посадник Ля Ґвардія заявив, що він далі стоїтиме на своїм становищі.

СЕНАТОР ХОЧЕ ЗІРВАННЯ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ЗНОСИН З НІМЕЧЧИНОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Вилієм Г. Кинг з Юти заповів у сенаті, що він внесе незадовго резолюцію за розведення слідства над переслідуванням релігійних меншин у Німеччині. Ціллю резолюції буде зірвання дипльоматичних зносин на випадок, якби слідство ствердило такі переслідування.

Сенатор говорив про переслідування католиків і жидів.

У розмові з ґазетярами він заявив, що він не думає напирати на резолюцію, якщо департамент стейту заявиться проти неї. Становище департаменту стейту відоме з недавньої відмови дати згоду на ведення подібного слідства в справі переслідування католиків у Мексику. Одначе сенатор Кинг вказує й на інший прецедент, а саме на зірвання американським урядом зносин з царським урядом за переслідування Жидів.

КЛОПОТИ АНҐЛІЙСЬКОЇ КОРАБЕЛЬНОЇ ЛІНІЇ З АМЕРИКАНСЬКИМИ „ЗАЙЦЯМИ".

НЮ ЙОРК. — У середу приїхав до цього порту анґлійський корабель „Беренґарія" та привіз зі собою двох „зайців" (людей, що вкралися на корабель, не заплативши за переїзд).

Оба вони молоді Американці. Одному з них літ 17, другому 19. Закралися вони на корабель „Аквітанію", як він їхав з Ню Йорку до Европи. Як „Аквітанія" приїхала до Шербурґа, їх висаджено на беріг, але задержано в арешті, а потім вісаджено на „Беренґарію" та відправлено назад до Америки.

ВОЄВІДСТВА МАТИМУТЬ ВЛАСНІ ГЕРБИ.

Польське міністерство внутрішних справ, у звязку з виданим розпорядком про відзнаки для новопокликаних громадських установ у східних галицьких воєвідствах, заповіло, що набудуче всі воєвідства в Польщі одержать власні герби. Герби ці устійнять після переведення остаточного адміністраційного поділу Польщі.

СУДОВІ ДЕФРАВДАНТИ.

Перед карним трибуналом у Львові розпочалася розправа проти урядовців городського суду в Щирці, бувшого судового секретаря Йосафата Колодія, адіюнкта Михайла Вовка і судової урядниці Марії Харак, за грошеві спроневірення. Четвертий обвинувачений у цій справі, начальник Ян Ґрубський, відібрав собі тому кілька тижнів життя в парку Йордана у Львові. Головним винуватцем зловживань був Колодій, який, використовуючи родинні й грошеві клопоти свого шефа, так опанував його морально й матеріяльно, що він був справжнім начальником суду, а не Ґрубський. Почалось від того, що Колодій позичив Ґрубському кілька тисяч злотих із здефраудованих грошей, а тоді вже робив у суді, що хотів. Йому на руку йшли залежні від нього Вовк і Хараківна, що була до того його шваґровою. Сума спроневірених грошей доходить до 30,000 зл. За спроневірені гроші вів розгульне життя і грав на кінських перегонах у Львові. До розправи, що потреває коло 10 днів, покликано 63 свідків.

ЗАГАДОЧНИЙ КРІВАВИЙ НАПАД.

Гостинцем, що веде із залізничої стації Миколаїв-Дроговиже до Розвадова, ішов управитель місцевої школи Стодор з кількалітною донькою. В їхньому товаристві знаходився молодий чоловік Клименко. Нараз приступили до них три молоді чоловіки і, добувши револьвери, почали до них стріляти. Стодор з донькою відскочили на бік, а тоді напасники дали кілька стрілів до Клименка, ранячи його в обидві ноги і руки. Думаючи, що він не жиє, напасники втекли. Сталося це перед вечором на очах багатьох людей, що верталися зі стації. Справою занялася поліція, яка й вислідила незабаром одного з напасників, Федора Максимова з Вериниі, а згодом арештувала другого, Михайла Горака з Устя. За третім гладають.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО.

Ніччю 6. червня ц. р. убив хтось в Угринові коло Підгайців селянина Миколу Веньгера таки на його власному ліжку. Два невідомі замасковані осібняки прийшли ніччю до згаданого ґазди до хати і дали до нього 5 стрілів з револьвера. Тепер він бореться зі смертю в підгаєцькому шпиталі. Слідча поліція з Підгайців та Бережан перевела численні арештування серед молоді в Вербові й Угринові. Поліційний пес завів поліцію на обійстя господаря Івана Лапчака у Вербові, якого арештовано. Причина вбивства невідома.

ДВА СМЕРТНІ ПРИСУДИ В ЛЕНІНГРАДІ.

Смертні присуди виконано на 26-літнім Олександрі Лабудгині і його 22-літній жінці Марії. Ця жінка робила знайомости з багатими мужчинами і заманювала їх до ліса, де чекав на них її чоловік. Він убивав заманені жінкою жертви і забирав від них гроші. Маму Лабудгінія засуджено на 10 літ вязниці, бо вона заховувала в себе заграблені предмети.

МІСТО НА ВУЛЬКАНІ.

Індійський уряд рішив вибудувати нове місто у віддалі 8 км. від міста Квета, знищеного останнім землетрусом у Белюджистані. Відчули там в останньому часі вже четвертий з черги землетрус. Знавці кажуть, що в тій околиці не повинні жити люди, бо вона є місцем, де сплять вулькани.

ПОЖЕЖІ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

В Чижові, золочівського повіту, повстала пожежа в одного господаря. Вогонь перекинувся на сусідні будинки і жертвою пожежі впали 14 господарств. Шкода виносить 20 тисяч злотих. В Яцківцях у Зборівщині згоріли 7 господарств разом і живим інвентарем.

ЧЕРЕЗ ЛЮБОВ.

У Новосілці, пов. Підгайці, повісився 20-літний хлопець, Гриць Дроник. Причиною самогубства було те, що батько не хотів йому дати дозволу женитися з вибраною дівчиною та не хотів дати 1 і пів морґа поля. При ньому знайдено лист, у якому подає причину свойого самогубства. Його поховано в каменоломах, за селом. Нарід є дуже обурений на таку поведінку родичів, що за морґи міняють життя своїх дітей.

НЕВДАЧА КОНОКРАДІВ.

У Скоморохах, пов. Сокаль, на подвіря господаря Стефана Гнатюка закралися два злодії і хотіли вкрасти коні. Господар збудив сусідів, які сполошили злодіїв і пустилися за ними в погоню. Сусід Очабрук вибіг за злодіями з рушницею і дав два влучні стріли. Один злодій згинув на місці, а другий, ранений у лице, втік. Убитим показався Олекса Кнась із Зджар, пов. Володимир. Його спільника теж арештовано. Є це Василь Соловій із Гребінка, пов. Жовква.

ПОРАДА ДЛЯ ВАШОГО ЗДОРОВЛЯ.

Дієтичне ділання квасного молока відоме віддавна. Головна його вартість лежить у тому, що крім своєї відживної вартости спиняє воно, завдяки молочному квасови, розвиток бактерій, які спричинюють гниття в наших органах травлення. Особливо мешканці міст, через недостачу руху терплять на хронічні недомагання травлення. Внаслідок того багато шкідливих субстанцій дістаються до кровообігу й спричинюють загальне ослаблення, виснаження, болі голови, нервовість і вініщі у своїм висліді передчасне старіння. Тому головно мешканцям міст треба споживати якнайбільше квасного молока.

ЯПОНСЬКА ПОЧТА РОБИТЬ ПРОПАҐАНДУ.

Оригінальну попаґанду робить японська почта. Урядовці почти йдуть по купцях і намовляють їх уживати якнайбільше листів у своїх відносинах з особами, вказуючи, що почта є найліпшим і найпевнішим способом лучби. Кажуть, що ця пропаґанда мала великий успіх.

БАНДИТИ ГУЛЯЮТЬ.

По лемківських селах бушують бандити. В Щавнику вбили купця Ицка Бальдингера, в селі Верховня Мала — державного гаєвого Івана Дюбиського. В селі Мушині ограбили церкву. Серед населення переполох.

„ХТО КУПУЄ В ЖИДА, ТОЙ ЗРАДНИК НАЦІЇ".

В Липську (Німеччина) на віконах жидівських крамниць розліпив хтось у ночі летючки з таким написом: „Хто купує в Жида, цей зрадник нації".

ПОВІСИВСЯ З ПРИВОДУ КЕПСЬКОГО КУПНА.

Бідний халупник зі села Новорозник, у Новосандеччині, А. Турко, купив у ґандляра худоби, Васка Барновського, корову. На купівлі ошукався і тому на другий день хотів звернути корову ґандляреви. А що ґандляр на зворот не згодився, Турко з розпуки повісився на груші ґандляра.

ПРО „ЗГОДУ" В ЗОЛОЧЕВІ.

Дня 11. травня ц. р. загостила з подвавельського гроду (Кракова) до Золочева польсько-українська (руська) згода. Були в ролі прелеґентів пани з титулами професорів академії, кілька зредукованих урядників, солтисів і людців з хамелеонською минувшиною — всіх коло 20. Прелеґентам (з окулярами) привиджувались тисячі. Однак ті маси-тисячі виділи вже неодну згоду — і... воліли сидіти дома.

НІМЕЧЧИНА ПРОТИ ЕСПЕРАНТА.

Німецький міністер виховання видав шкільній владі заборону користуватися есперантською мовою. Розпорядок стверджує, що в національ-соціялістичній державі нема місця для штучно створених мов у роді есперанта. Хто вживає цієї мови, ослаблює вартість національних ідей. Шкільній владі не вільно пропаґувати есперанта ані давати школи до навчання цієї мови.

ГОРДІ РЯДИ.

Підгаєцький повіт може похвалитися тим, що має, поза ширшою працею усіх товариств, сильно зорґанізовану молодь у самоосвітніх гуртках при читальнях і Кружках „Р. Ш." Всіх самоосвітників у повіті є 1,018 хлопців і 87 жінок. Ця молодь постійно працює над собою під доглядом своїх провідників та під контролею відповідних орґанів з Філії „Просвіти" з Підгайців. Цікаво, що молодь щораз більше горнеться до самоосвітньої науки і часто-густо самочинно селянські хлопці творять собі самі при читальні гурток, не чекаючи вже, як давніше, на „божка" з міста. Нема майже вже в нашому повіті ані одного села, де би не було при читальні самоосвітнього гуртка.

ЯПОНІЯ ЗБРОЇТЬСЯ ПРОТИ РОСІЇ

ТОКІО. — Міністер війни Сенжуро Гаяші сказав журналістам, що Японія мусить збільшити свій воєнний буджет, щоби приготовлятися до оборони проти Росії. Японське гасло під пору мусить звучати: „Узброєння перше!"

Для пояснення сказав Гаяші таке: „У попередній російсько-японській війні Росія присвятила три місяці часу на зосередження своєї армії на Далекому Сході. Тепер це можна зробити на протязі кількох годин. Японія мусить приготовитися на дві можливости: на оборону і на поборювання бандитизму в Манчуку".

МОСКВА СТРАШИТЬ ЗАГАЛЬНОЮ ВІЙНОЮ.

МОСКВА. — „Спроби Італії поневолити Етіопію можуть бути притокою до загально-европейської війни" — так написав Карло Радек в урядовій ґазеті „Ізвєстія". Дальше пояснює він теперішнє европейське положення так: Німеччина мовчить на італійські приготування. Гітлер хоче, щоб Італія замоталась у війну в Африці й ослабила своє становище в Европі. Тоді Німеччина лекше переведе свою европейську програму. Але Мусоліні може думати інакше, а то, що він скоро упорається з Етіопією й вернеться на час, щоби бути вирішним чинником у загально-европейській війні.

НІМЕЧЧИНА ВИДАЄ 240 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ МІСЯЧНО НА ЗБРОЮ.

БЕРЛІН. — Неурядові обчислення виказують, що Гітлер видає місячно 500 міліонів німецьких марок, отже 240 міліонів американських долярів, на зброю для Німеччини. Поспіх з тим такий, що тут загально говорять, що теперішній німецький промисл живе воєнним приготуванням. Узброєння почалося відразу, як лише Гітлер захопив владу.

АНҐЛІЯ ПІДТРИМУЄ АМЕРИКУ В МИРОВИХ ЗМАГАННЯХ.

ЛОНДОН. — У палаті послів відповів Самуїл Гор, міністер закордонних відносин, на запит одного посла, що Анґлія радо підтримує змагання Злучених Держав для виключення війни між Італією й Етіопією.

Останніми часами наспіли до всіх европейських держав вісти, що Італія хоче вислати пів міліона мужви до східньої Африки на протязі шістьох тижнів, щоб мати все готове перед приходом дощевої пори. Тимчасом уряд Великої Британії працює всіми силами, щоб Ліґа Націй заявилась рішучо проти війни.

„АНТИКОМУНІСТ" — НОВА УКРАЇНСЬКА ҐАЗЕТА.

КОЛОМИЯ. — Тут почав виходити новий часопис „Антикомуніст", „присвячений боротьбі з комунізмом, марксизмом та скептицизмом". У вступній статті сказано, що з випущенням першого числа у світ „виконують видавці одну з чергових праць, яка внаслідок дозрівання досконалости нашого національного орґанізму сталася актуальною на часі".

ЯК СТАВЛЯТЬСЯ ДО ВИБОРІВ У ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ. — З польських партій так званий урядовий табор ББВР приготовляється сильно до виборів, при чому йде вже пильно підготова праця на місцях. Польське „Стронництво Народове", так звані звичайно ендеки, або вшехполяки, ухвалило на засіданню своєї партійної управи перевести бойкот виборів. Таку саму постанову видала начальна рада польської партії соціялістичної, яка візвала всі свої орґанізації й орґанізованих членів до бойкотової акції. Таксамо ухвалила бойкот польська католицько-християнська партія під назвою „хадеки" (християнські демократи). Уся преса польських людовців одна з перших видвигнула гасло бойкоту виборів. З українських партій українські соціялісти-радикали рішили не брати участи у виборах.

ВИДОБУЛИ З ВОДИ 30,000 НЕБІЖЧИКІВ.

ШАНҐАЙ (Китай). — Червоний Хрест з Ганкова оголошує, що витягнено з води 30,000 утоплених у часі повені внаслідок виливу рік Ган і Янґце лише недалеко самого міста Ганкова. Коли наспіють вісти з інших околиць, то цифра утоплених покажеться далеко більшою. Північна частина Китаю бореться проти виливу Жовтої ріки, що вже залляла 10,000 квадратових миль. Ґубернатор Шанґгаю оголошує, що в його провінції пять міліонів людей лишилися без даху. Провінція Гунан оповіщує таку саму катастрофу.

ТАЄМНО ЩЕЗ ВЕЛИКИЙ НАБІР МУНІЦІЇ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Франція має нову сензацію. Відкрили, що щезли в часі перевозу на кораблі 310 пак муніції. В лютім їх вивезено під печаткою уряду до Буенос Айрес, в Арґентині, для війни в Шако. По дорозі на підставі наказу з Ліґи Націй вантаж завернено, а коли корабель прибув назад до Франції й скрині отворено, то там знайшли пісок і каміння з околиці Парижа. Пропали разом 25 тон куль, ґранат і крісів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$6.00
На пів року	$3.25
На три місяці	$1.75

Число з пятниці (з англійською частю):

На рік	$ 2.00
На пів року	$ 1.25

В Джерзи Сити і Заграницею:

На рік	$9.00
На пів року	$4.75
На три місяці	$2.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy

One year	$6.00
Six months	$3.25
Three months	$1.75

Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):

One year	$ 2.00
Six months	$ 1.25

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$9.00
Six months	$4.75
Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адресу платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІДЕАЛ УЧИТЕЛЯ У ВЕЛИКІМ АМЕРИКАНСЬКІМ МІСТІ В 20-ТІМ СТОЛІТТЮ

Рада екзамінаторів у Ню Йорку, що має начальний нагляд над номінацією вчителів, оповістила цими днями правила, яких вона буде придержуватися при встановлюванню вчителів і вчительок у публичних школах. Ці правила дають нам, так сказатиб, ідеал учителя, себто видуману міру досконалости. З огляду на те, що маємо тут до діла з напрямною політикою тіла, що керує школами, до яких і наші діти ходять, та ще в найбільшім місті Америки, яке певно має вплив і на інші міста, варта приглянутися ближче, що саме становить ідеал учителя в найбільшім місті Америки в 1935-тім році. Правилам можна закинути, що вони занадто загальні, що вони через те дають основу до самоволі уряду, але, не дивлячися на те, вони нам малюють важний портрет народнього діяча, вчителя.

На першім місці між вимогами доброго вчителя ставить рада екзамінаторів зовнішній вигляд учителя, отже пристойність одіння, чистоту й охайність. Значить, не франтівство, не „спортменство", але пристойність є правилом.

На другім місці ставить вона делікатність і добру поведінку, а під цим вона розуміє такт, чемність, здібність співпрацювати та брак себелюбства.

Далі йдуть вимоги поправного вживання англійської мови в письмі, слові й при навчанню. Замітно, що не тільки правильного вживання в навчанню, але й у звичайнім життю поза школою.

Далі вчитель має бути пильний, чесний і заслугувати на довіря.

Він має бути ніжним, веселим, чутливим і мати симпатію для дітей.

Далі він має мати вправу навчати та примінювати своє солідне знання до потреб своїх учеників.

Далі домагаються здібности вдержати дисципліну та розвивати характер. Ця вимога дуже замітна, бо багато вчителів досі дивилися тільки за дисципліною, а не дивилися за розвиванням характерів учеників.

Далі домагаються льояльности для системи публичних шкіл, для дітей, для співтоваришів та начальників і зорганізованого громадянства.

....Накінець вимагають доброго здоровля тілесного, морального, чуттєвого й духового. Замітне теж подрібне вичислення цих усіх родів здоровля. Що треба розуміти під тілесним, загально розуміється. Що це таке моральне, чуттєве, духове здоровля, у нас про це зрозуміння дуже мало. Ми звичайно про такі річи, як духове, чуттєве й моральне здоровля, не думаємо. Якщо людина має наші погляди, ми приймаємо, що вона має всяке здоровля, що вона морально й духово здорова. Тимчасом в Американців це все справи першорядної ваги, від якої залежить, чи людині належиться право вчити дітей.

ПОТЕНЦІЯЛЬНІ СИЛОВІ ФАКТОРИ У ВІЙНІ

(2)

Хемічна і металева індустрія, столярські і котельні варстати, летунська індустрія, фабрики штучного шовку і целюльози можуть дуже скоро припасуватись до обставин. Дальше, фабрики для продукцій великих посуд, парових кітлів, машинових циліндрів і т. п. можуть дуже легко перейти на фабрикацію летунських бомб або торпед.

Індустрія, що працює серіями з відповідним унормуванням праці і під одним проводом, зможе на випадок війни багато лекше перейти на воєнну продукцію, ніж поодинокі малі і розкинені заводи.

Високо розвинена індустрія значно впливає і на придбання сирівців. Коли дається відчувати брак залізної руди, то багаті запаси заліза в індустрії стають важливою резервою. Мідь можна добути в той спосіб, що у випадку війни мідяну посуду замінюється залізною. Якась країна не має напр. плятинни. Плятина є необхідна для деяких фабрикацій, хоч у дуже малій скількости. Де нема плятини, там треба форсувати розвій плятинообробної індустрії, щоб у той спосіб мати її відповідну скількість. Запаси нікля можна побільшити стягненням з обігу ніклевих монет, зглядно побільшенню їх обігу в часі мира. Деякі країни так роблять, напр. Італія, а в останньому часі й Німеччина.

Дальше не сміє бути байдужою обставина, де добуваються сирівці: чи у власній країні, чи на чужині. При транспорті і відчищуванні буває багато відпадків як побічний продукт. Багато з тих відпадків можна використати, особливо в часі війни.

Отже індустрійний розвій можна розглядати як одну з головних точок „воєнного потенціялу". Але не треба думати, що скількість сирівців є річю побічного значіння. Напр. плятина, нікель, хром, мідь і інші металі, яких є в природі мало, тяжко заступити якиминебудь середниками. Крім того вугіль, плинне паливо, дальше сирівці для металевої індустрії, для фабрикації пороху і для хемічної індустрії мають таку важну ролю, що їх брак означає значну слабість країни.

Як це ми вже бачили, нема нині країни, щоби була самовистарчальною. Багато країн ввозять багато сирівців зі своїх кольоній, як от Франція, якої положення залежить від того, чи вона може користати зі своїх кольоніяльних багатств, чи не може.

Всякому ввозови є дуже небезпечно спускатись повністю на чужі транспортові середники, а особливо на чужу торговельну фльоту. Отже могуттня торговельна фльота є необхідним фактором могутности у війні. Немеще важливими є добре влаштовані пристані з відповідними получення до центрів продукції і зужиття товару.

Треба також рахуватися з тим, що певні жерела матеріяльних засобів у самому краю можуть стати нечинними через брак робучої сили або внаслідок знищення їх ворожими летунськими нападами і обсадою ворожими військами. В тому випадку країна, що має багато можливостей вдержати власну комунікацію, буде знаходитися в щасливому положенні. Вона може доставляти потрібний матеріял з інші частини краю і спрямовувати його туди, де на нього є потреба. Країна, що не має відповідних засобів лучби, буде знаходитися в дуже важкому положенні. Нпр. може забракнути вугілля чи сирівців воєнній індустрії. При відповідних недостачах може значно підпасти мораль певної частини населення. Бідна на шляхи країна може уникнути цього лише через накопичення в себе відповідних запасів потрібного матеріялу, але це довелоб її до господарської руїни.

Деякі галузи індустрії в часі миру є скупчені на якомусь малому просторі з господарських причин. Через це в часі війни їх легко ушкодити. Підприємства можна розложити по цілому краю лише тоді, коли для цього є відповідні засоби комунікації і коли кошти транспорту не є надто обтяжуючим чинником для господарювання.

Крім посиленого ввозу комунікаційні шляхи мусять подолати у війні також і постачання всій армії.

Комунікаційна сітка стоїть у вузькому відношенню до просторів країни, які в свою чергу впливають на час мобілізації і збірку війська в фронтовій смузі. Через збільшений рух на шляхах можуть шляхи підірвати некористи, що випливають із занадто великих просторів і політичного положення. Отже від того залежить ступінь забезпечення краю і дальше мирний стан армії на місцях.

Не менше важними є шляхи для ведення операцій. Остання війна дала для цього дуже багато прикладів.

Ушкодження і припасування шляхів у війні залежить від їх положення. В більшости так буває, що шляхи розходяться промінями з центрів комунікації. А з такого положення зараз видні місця, які найлекше спаралізувати. Тому треба вважати кориснішим розложення шляхів у квадратах, замість промінисто. Дальше дуже важною є у війні відповідна скількість поперечних получень і переходових пунктів між залізницею, водними шляхами і шляхами сухопутніми. Вони мусять себе доповняти взаємно і безперервно функціонувати.

Деякі залізниці закладають уже заздалегідь зі стратегічних розрахунків. Ідеально булоб, колиб огляди господарські і стратегічні взаємно покривались.

Велике значіння мають телеграфічні і телефонічні получення, як також бездротні. Ясно виходить, що край, який би змонополізував у своїх руках політичні і господарські відомости і ті відомости міг видавати, зглядно здержувати за вподобою, мав би досить велику перевагу над іншими. Англії було це вдалось майже повністю при помочі каблів. Але розвій бездротного телеграфу змінив положення, хоч не переначив його в ґрунті. Скоре получення з далека віддаленими від центру частинами війська грає у війні дуже велику ролю. З того виходить, що добре розвинена сітка каблів, радіостацій і повітрянопочтових ліній є у війні не менше важною, як у часі мира. У війні є вона одним з факторів могутности.

Гроші є нервом війни. Тому ясно, що багатство якогось краю приносить користи у війні. При цьому йде про металеві гроші, запаси девіз і внутрішній та заграничний кредит.

Держава, що має багато готового гроша, багато девіз і певні заграничні кредити, може задоволити свої перші воєнні потреби, якеб загальне положення не було. Щодо девіз та кредитів, то треба вважати на те, щоб ті краї самі не були вмішані у війну, чиї девізи є і де є кредит. Тому найпевнішим є певний запас металевого гроша. Коли такий запас гроша вже заздалегідь приготовляється як скарб на час війни, то це є певною ознакою намірів когось напасти.

Щож до кредиту внутрі і зовні, то у випадку війни є дуже важко щонебудь підрахувати, основуючись на мирних відносинах. Тут уже будуть грати важну ролю фактори політичного і психольогічного характеру.

При позичках чи закупнах на сплату мають усе голос уряди даних країв, де це відбувається. Вони можуть у залежності від їхніх господарських і політичних поглядів на справу такі операції або улекшити або унеможливити. Якась держава може нпр. заказати підписування воєнної позички навіть тоді, якби вона мала характер чисто фінансовий і була повністю забезпечена. Інший край може нпр. спричити удїленню позички воюючій державі, коли його інтереси йдуть по тій самій лінії, що й воюючої держави.

Вірителі будуть рахуватися з позичкою так, як рахуються і їх уряд. Також немалу ролю грає при цьому висота державного довгу, затягненого перед війною.

(Кінець буде).

ТРУДНОЩІ ПРИ ЗДОБУВАННЮ Й ОБОРОНІ ЕТІОПІЇ

Десь за місяць треба надіятися правильної війни Італії проти Етіопії (Абісинії), якщо Лізі Націй не вдасться її перешкодити. Тому варт запізнатися, які вигляди має Італія при здобуванні Етіопії, а які вигляди має Етіопія при обороні.

Хто хоче заняти Етіопію, мусить рахуватися з її величиною. Її простір такий, як Франції і Німеччини докупи. Довкруги неї пустиня, а сама вона положена на височорівні, підпертій горами, високими 6 до 9 тисяч стіп. Але в середині вони доходять і до 15,000 стіп висоти.

Італія може наступати з двох боків: з півдня і з півночі. На півдні вона може висадити своє військо у пристані Могадішіо, в кольонії Сомалі, і звідтам іти на північ. Треба перейти 700 миль, щоб зайти до столиці Етіопії, Адіс Абаба. Якби розпочати похід з півночі, з кольонії Ерітрея, тодіб треба висадити військо в пристані Масава і зосередити його в містечку Асмара. Звідси треба йти 450 миль, щоб зайти до столиці Етіопії. Але на півночі якраз скоро зачинаються гори, а на півдні треба перейти пустиню. Навіть якби можна вжити до перевозу війська залізничого шляху з Джібути до Адіс Абаба, що є в руках Французів, то це важко, бо треба переїхати 250 миль пустинею, заки вояки дістались би до самої Етіопії.

З такого положення образовують можливости італійського нападу на Етіопію. Щоб її заняти, на це треба двогих літ і спеціяльної тактики. Є троякий спосіб ведення війни з Етіопією: 1. Італія може посувати поволі своє військо з границі в середину і не пробувати стрінутися відразу в бою з Етіопцями. 2. Вона може вибрати один шлях і ним скоро посуватися та загрозити Етіопії, а тим приневолити її до переговорів і принняття своїх умов. 3. Напасти літаками такою силою, щоб перестаришити населення і спонукати його до здачі або до бунту проти свого володаря.

Італія має в Ерітреї вже свої сили. Разом вони досягають числа 123,000, а до того треба додати ще 12,000 тубільців і 4,000 помічних сил. Це все булоб готове в жовтні. Кажуть, що в найліпшому разі до того часу Італія приготовить 165,000 жовнірів.

Етіопія може виставити півміліонову армію, але лише принято 300,000 за певне. Та це лише можлива скількість людей, а не правильна армія. Теперішня сторожа цісаря нараховує 5,000 людей, а є щось пів тузина літаків. Яка там артилерія, які тенки, яка амуніція, про це не знати. Отже вартість етіопського жовнірі на теперішні методи війни є лише здогадна. Також мало Етіопія ще інші труднощі. Йде про це, чи населення будуть льояльне цісареви. Там панують іще вельможі на феодальний лад і мають свої армії. Можуть якраз виступити проти цісаря, бо деякі з тих вельмож мають претенсії до цісарської корони. Є головно дві непевні провінції, а саме ті, що лежать на границі італійських кольоній. Не можна заперечити, що етіопські жовнірі завзятий у боях і має славну минувшину за собою.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Товариство запорожа Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11 серпня 1935, в 12 год. в полудни. Просимо членів конечно прибути на ті збори бо маємо дуже багато справ до полагодження. Довгуючих членів напоминається, щоб старалися вирівняти свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Ще раз пригадуєтся тим членам, що мають діти, щоби старалися вписувати в члени У. Н. Союза. Ст. Михайлюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 84 подає до відома своїм членам і членкиням, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу вечером, дня 10. серпня в У. Н. Домі при Кінгс Гайвей Вест, Савтпорт, Конн. Є важні справи до полагодження, тому уряд просить всіх членів прийти на час, щоби можна було полагодити всі справи та слід. — Петро Дудко, секретар.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

5)

— Добрий день, Володьку! — Оглядається. — Царів син. Одяг у нього ясний. Блищить усе. Ґудзики в два ряди. Такий чисто, як на календарі намальований. — Щоки червоні, очі веселі, носик он як, ніби й не носик. Чистий, не замурзаний, не то, що у Володька.

— Дай Боже здоровля — відповідає Володько.

— Ти є Володько, Матвіїв син? Правда?

— Еге!

— Ти, каже царів син, мені подобався. Візьму я от тебе до себе у палати. У мене місто, більше ніж Остріг... Був ти коли у місті?

— Еге. Був. У Мизичі. З мамою до олійні їздили.

— А хочеш ти зо мною?

— Щеб ні! — І Володько, розуміється, все „геть чисто" розказав. І як його завше переслідують. І як його сьогодні мама вибила за те тільки, що він „нічого не робив, а тільки Хведот крутив кирата".

Той розуміє його. Дає йому багато, багато грошей, купує йому „нові штани, кашкета з околушками та звіздою", чобіти ті довгохдані, вимріяні роками чобітки та ще й з лякерованими холявками, як у Харитинового Ількa, або і ще кращі.

І тоді Володько прийде додому. Виложить на стіл цілу купу грошей і скаже: „Ось, хоча мене всі не любили, били і сварили, але візьміть собі оце все". Скаже це, а сам „будьте здорові" і піде собі на завше з дому. Ах, як тоді „вони" шкодуватимуть усі, що його не знали, що він все хотів лиш добре робити, а його за те завше лиш били та били. Думає, що то він кому купить. Батькові добрі чоботи — вимі м'які, теплі на зиму вистущі, щоб ноги їй не приходилось на печі ґріти... Але в той час чує різкий, розбитий голос:

— А де тебе нечиста сила носить?! Володьку, Володьку! А йди но, чмано замурзана, обідати!

Мати. Знов мати. Всі мрії, ніби тінь, злиняли і розвіялись. Крути не верти, а треба злазити з горища, перед грізні очі батька, бо мати... Де там. „Вони не втримаються, щоб усього не розказати татові".

Обтер вогкі очі кулачком, і хоча кликала мати якусь чмаоту, одначе він знає, що протестувати тут дарма. Встав і поліз по драбині униз.

Одначе мати нічого про Володькові вибрики не згадувала. Балачка велася навколо нових чуток, які колотаються між людьми. Кажуть, нібито „німецький цар хоче воювати на руського, бо руський цар не хоче дати німецькому хліба". Дивно воно.

Володька це непокоїть: „Як то так? Один цар воює другого. Такі багаті. Всього мають досить. Бущім то й направду німецький цар не має хліба. Щось це не дуже так". Зрештою „хай прийде він до когонебудь та купить собі хліба". Навіть хочби й „до нашого тата". Наш тато мають усього пять десятин і ще мусять їх корчувати, а й то у них є хліб. А у німецького царя ціле царство.

Між родичами з цього приводу почалася інша розмова і вони, Богу дякувати, забули про „Володькові вибрики".

Хутір Матвія знаходиться під невеличким пригорком, вкритим сосновим і мішаним лісом, проти сонця, над берегом невеличкої річки Лебедівки. Річка бере початок у Дермані, звідки три роки тому вибрався Матвій з родиною на куплені у лебедського пана пять десятин і почав тут господарство. Воно то маловато того... пять десятин, бо до того добра половина з них ще під пнями, а з чверть під лісом, який належить острізькому жидові Таксарові. Та що вдієш? При бажанню та праці, по часі можна ще дещо прикупити, щоб на кожного бахура хоч по дві десятині припало, коли Бог де дасть їм більше дітей.

Купити то воно легко сказати, але купля та не з мамком дається. От хочби й ці пять десятин. Він жеж женився ще у девятнадцять літ. Дитячі й парубочі літа проробив у дворі, то на Чехах, а опісля гірка, гірка праця вже дома у гурті жонатим, при батькові й братах, бо залишив йому батько у спадщину всього три чверти десятини.

Аж на старості літ, як сивий волос показався, як злізла голова, як ціла його здоровезна колись постать почала хилитися додолу, вдалося якось зігнати отих пять десятинок.

Оженений вже вдруге. Перша жінка померла нагло і залишила двоє діток — Катерину і Василя. Та вже й від другої має також двоє: Володька і Хвеєдора. Найстарша донька Катерина від смерти матері живе на хуторі у діда, а Василь пасе худобу.

Зросту Матвій великого... Постать його потужна, міцно збудована, „яких сьогодні вже немає". Робота в його руках горить. Ступить — земля гнеться. Ударить кулаком — довбні не треба. Словом, дубдубом мужик. Тому й начиння мусить він для себе робити по силі і по зросту. Чи то коса, грабки, граблі, вила, сокира, чи плуг — все надійне, не яка тобі тендита. Його маленька і сухенька Настя в години сварки обдаровує його титулами називаних, як: дуб, ведмедисько, слонисько. Все це, як нікому личить, лише Матвій відноситься до всього з повною легковажністю. Йому це не дошкуляє.

Але де вже тепер та сила дівається? Меншає її та що рік убуває. Висихає якось. Багато її випили то трачка, то косіння, то корчунок пнів чи залізний півпудовий лом, з яким немало виважив на своєму віку каміння у дерманських каміноломнях. Сивий волос завчасу поспішився. Лисина над чолом все ширшає — розростає. Але всетаки „коли б Господь продовжив віку, то сили б ще поки стариш б". А він щонебудь дітиськам припас. Десятинка друга не зашкодить, а придалася б.

Тяжкий корчунок. Тяжко дається той чорний кусень хлібиська. А хочеш петльованника мати, так вже добре лоба гостри. На новині то пшеничка, дай Боже, як росте. Виляє. Але новини тієї мало, а до того корчунок живота рве та спину трощить. Скільки то йому в життю трапунків трапилось. Крижі зірвав — пролежав з півроку. Зашивали, гоїли, але воно то вже не те. Трачкуючи, з рештовань злетів — руку ліву у плічку вибив. Не вдався завчасно до лікаря, запустив, а рука кривенько зрослася і так залишилась нижчою від правої. Сутуловатим виглядає, а це дається тепер при трачці та й при інших тяжких працях відчувати. Не „дійствує" вже вона як слід, та й годі. На верху просто таки не може різати. По трете, скажений щенючок колись вкусив. Це мало, мало в скину не перекинулось. Духторів не було, так, хвалити Бога, дід один з Раковець знайшовся і зілляччам якимсь відпоїв. А то „ночами бувало сказ в голову йшов".

А яке то життя було колись. Що то тепер діти наші знають? Бувало, коли „ще в гурті були", то всю свою роботу польову й домашню — і жаття, і косіння, і оранку — все завше ночами робилося. А день-подень у дворі, чи у чехів повзаєш та тягнеш грабки, чи пилку, а з тим і жили свої. Тепер ось наші бахурі і хліб, і до хліба — сала шматочок, вареника якого вам, по неділях пшеничника... А бувало... Пилки борошна, бувало, в хаті не було. Як є кусок хліба, то й добре. Натер цибулею, огірок як трапиться — поколав і тягай далі. Як то народ видержував — Господь святий знає.

Бувало за турецької війни... Хм... (при цьому, як сидить, то обовязково засовається на лаві, ногу на ногу заложить і голосно носом повітря втягає). А треба знати, що зими тоді не ті, що тепер були. Як зима, то зима...

У 77-ім та восьмім роках. (Саме тоді ягнята пас, а зимою по злотому за день до машини в двір бігав). Хліба вже був мясниць бракнуло. Турецькими кукурузяниками харчувались, карбованець — пуд. Насися тим пудом, коли двнадцять ротів у родині, і то самі лежні. Одна мама покійничка, а, та старший Ялисей і заробляли. Решта пухли на печі та гризлись, як собаки. Довго шкребеться людина, поки трохи того... у люди вишкребеться.

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НОРОВИСТА РІКА.

Китайська ріка Жовта, що колись у шкільних книжках називалася Ґванг-Го, любить попадати на перші сторони ґазет. Вона не тільки що має звичай робити правильні виливи, то менші то більші, але ще має до того звичай час від часу зміняти зовсім свій долішний біг.

За останніх 7 століть записано 4 такі випадки. В четвертому випадку, що трапився в 1852-гім році, Жовта ріка скрутила нагло на північ від міста Кайфенґу й пробила собі до Жовтого моря гирло 250 миль понижче місця, де вона входила до моря передтим.

Хто знає, скільки клопоту може людина мати з норовистим конем, то може собі представити, скільки клопоту зробить така норовиста ріка. Цеж неначе постійний вилив ріки. Це справжня навала.

Можемо собі тепер представити, скільки треба сили волі в Китайців, щоб цього роду катастрофа не зломила їх охоти до правильної праці.

РІКА В ПОВІТРЮ.

Та Китайці не можуть знову так дуже винувати за такі вибрики саму ріку. Довгі роки Китайці будували тами проти виливу Жовтої ріки. Ріка несла з собою багато намулу, і Китайці мусіли будувати ці тами все вище й вище, поки нарешті ріка почала плисти немовби між двома мурами, а її поверхня знаходиться 15 до 30 стіп понад окружаючі ріку поля.

Нещастя походить просто з того, що ріка вирветься з тами.

Це щось, як з людиною, що ставить щораз тяжчі заборола проти своїх природніх бажань. Бажання зростають і вона мусить ставити щораз тяжчі заборола. Нарешті й ці не помагають, і наступає катастрофа.

ПОМИНАЮТЬ ЦАРЯ.

У російській церкві в Брукліні відбулося в неділю поминальне богослуження на память 17-тої річниці вбивства царя Миколи Другого. Нюйоркські ґазети принесли з того приводу не тільки довгі новинки, але й фотоґрафії. І виходило з новинок, що за цареву душу молилися багато соток людей, а на фотоґрафіях не видно й одної цілої сотки.

Цікаво, кому вірити? Чи живому репортерови, що писав про багато соток Росіян, чи мертвому фотоґрафічному апаратови, що зняв кількадесятеро людей?

І КОТИ МАЮТЬ ТЕМПЕРАМЕНТ.

Пані Спосато з Гартсдейл, у стейті Ню Йорк, мала улюбленого кота. Оноді цей кіт зачепився з гадюкою й ця його вкусила. Укушення зараз кота спаралізувало й він упав на землю. Пані покликала поліцая, та поліцай не хотів ратувати кота, але його добив.

Донесли про це д-рови Реймондови Дитмарсови, кураторови гадюк у звіринці в Бронксі, в Ню Йорку, й цей видав тепер свою опінію про цю дивну подію. Він каже, що кіт п. Спосато не міг бути спаралізований від укушення гадюки. Дитмарс каже, що навіть укушення кобри, одної з найбільше їдовитих гадюк у світі, не може на місці спаралізувати кота, а не то укушення звичайної американської городової гадюки.

Якжеж тоді пояснити факт, що будьщобудь кіт таки був спаралізований? Д-р Дитмарс каже, що кіт певно був сильно темпераментальний і мав слабе серце.

Отже коти можуть мати темперамент і слабе серце, хоч відомо, що вони життям не дуже то журяться.

НОВИЙ ЗАЇЗНИЙ ДІМ.

Неодного імігранта здивувало певно, що в Америці нема таких заїзних домів для возів, які він знав у старім краю.

Та цьому нема дива; коли люди не їздять возами, то й заїзних домів для возів нема. Коли люди їздили возами, вони були. Як завелись автомобілі, заїзні доми стали пропалим бизнесом, як ковалі, що кують коні.

Та на місце старих бизнесів усе повстають нові. На місце заїзних домів для возів повстали ґараджі для автомобілів. Замісць ковалів до підковування коней — „службові стації" автомобільних механиків.

Тепер у Бруквилі, в стейті Вермонт, повстав наново заїзний дім — для тих, що їздять собаками.

В школі.

— Чому бузьки відлітають осінню до Єгипту?

— Бо Єгиптяни також хотять мати діти — прошу пана професора.

—o—

На фронті.

— Іцку, стріляй влучніше!

— Не можу, пане капраль, бо ворог дуже рухається.

—o—

В антикварні.

— Чи цей образ є дійсно роботи Рембрандта?

— Алеж запевняємо вас. Ми даємо на це трилітню ґарантію.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Наради в справі Лемківщини.

Комітет Допомоги Лемківщині в Ню Йорку розписав на днях запрошення до поодиноких громадян-Лемків на ширші наради в справі Лемківщини, які відбудуться в Українськім Народнім Домі у Ню Йорку, при 217—219 Іст 6-та вул., дня 4. серпня ц. р., в годині 3 пополудні.

На тих нарадах хочемо започаткувати ширше діло ратування нашої найдальше висуненої на захід частини землі, Лемківщини, яка під сучасну пору є безпосередньо і найсильніше загрожена польонізацією. Всім нам відома мабуть теперішня політика польського уряду, яка змагає виразно і систематично до цілковитого опанування Лемківщини , змагає до того, щоб з Лемка зробити Поляка. До цього часу лемківська еміґрація в Америці, хоч така чисельна, зробила дуже мало для ратування своїх братів Лемків у старім краю від національної загибелі. А так дальше не може бути. Ми, лемківська еміґрація в Америці, мусимо сказати своє слово в тій справі, де мова про наше національне життя чи загибіль. Мусимо взятися масово й зорґанізовано до помочі нашим братам. Щоб започаткувати цю працю, рішили ми власне скликати на день 4-го серпня ц. р. широкі наради в справі Лемківщини.

Точки нарад такі:

1) Обдумати плян праці і способи, як приступити до діла, щоб оживити і спонукати ввесь наш загал з Лемківщини, тут на еміґрації, до праці над собою, як також до думання над справами, які відбуваються в Рідним Краю.

2) Коли наради ствердять потребу такої праці над нашою еміґрацією в Америці і для добра наших братів у старім краю, тоді вибралиб ми якийсь головний уряд, що кермував би цілою акцією.

3) Обдумати плян, як приєднати для нашої справи, а радше знайти спільні дороги порозуміння з нашими братами Лемками, які відпали в табор чужий.

4) Підготовити в Ню Йорку масове віче, на якім наш загал запротестував би проти безпощадного винародовлення Лемківщини польським урядом.

Справу Лемківщини буде реферувати відпоручник Лемківської Комісії зі Львова, Михайло Дудра, який щойно приїхав з краю, де вів з боку тої Комісії орґанізаційну працю на Лемківщині.

З огляду на це, що ці наради будуть дуже важні і від їх висліду буде залежати у великій мірі доля нашої Лемківщини, сподіваємося, що візьмуть в них участь всі свідомі Лемки, а також ті Галичани, яким лежить на серці добро всіх частин нашої Батьківщини. Тому, що ми не мали адрес усіх громадян, запрошуємо отсею дорогою на наради також і тих Лемків, які звуть себе „русскими", бо якраз добро Лемківщини вимагає, щоб заперестати вже вкінці сварки й ворожнечі внутрішні, з яких користає лише наш зовнішній ворог, а станути спільно до діла ратування Лемків перед цілковитим винародовленням, яке грозить їм зі сторони Поляків. Бо якщоб справа мала йти так дальше, що будемо гризтися на несуттєвих справах, то дійде цілком певно до того, що незадовго не буде на Лемківщині ані Українців, ані „русских", а будуть Поляки. Може це вже останній час, коли мож буде ще вратувати Лемківщину перед загладою. Віримо, що всі Лемки зрозуміють вагу хвилі і візьмуть якнайчисленнішу участь у тих нарадах.

За Комітет:

Василь Карбовник, голова; **Олекса Роман**, секретар.

—o—

ФОРТ МІД, МЕРІЛЕНД.

Українець має будувати табор.

Григорій Герман з Вилкс Баре, капітан при корпусі резерви, дістав припорученя виїхати до Велтсвила, Меріленд, з компанією 1362, та обняти команду над будовою табору цивільної відбудови („Сі-Сі-Сі").

Він відбував тут від трох тижнів активну практику.

—o—

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

З АКЦІЇ 40-ТИСЯЧНОГО ФОНДУ О. У. Н.

Подаємо дальші вислідм праці відділів ОДВУ і громад для придбання 40-тисячного Фонду для О. У. Н.

Елизабет, Н. Дж., відділ ОДВУ ч. 65., чистий дохід із Свята Героїв у сумі $16.24.

Дітройт, Міш., відділ ОДВУ ч. 24., з каси відділу $50.

Ню Гейвен, Конн., 370 відділ У. Н. Союза, за позичку національного прапору $7; на цю суму зложилися жертви Й. Березіцького та М. Кутного по $1, а відділ доложив з каси $5, разом $7.

Вотервліт, Н. Й., відділ ОДВУ ч. 21., жертвували: Василь Мадараш $10, Горожанський Клюб з представлення $5, з пікніку ОДВУ з дня 9-го червня чистий дохід $15.39, Теодор Яхвак зібрав на лісту ч. 642 $9.50, зложили: Д. Паркер $5, І. Мікбен $3, Й. Ґураль $1 та П. Бабяк 50 ц. До пушок ОУН назбирали: Анна Данусяк $2.10, Юрій Березинський $1.10, Сем Михасів $1, Т. Яхвак $1.95, В. Футулуйчук 75 ц., Т. Кощак 72 ц., Ева Урбан 45 ц., Н. Древецький 25 ц., разом $54.21.

Ґлестонбері, Конн., відділ ОДВУ ч. 62, при забаві дня 16-го червня на Зелені Свята в церковній галі на зазив Луки Сидорака гості зложили на визвольну боротьбу $6. Петро Смик зібрав до пушки $4.23. Микола Паславський жертвував на продовження визвольних змагань $1, разом $11.23.

Пасейк, Н. Дж., відділ О. Д. В. У. ч. 34, з каси переслав $9 на визвольну боротьбу.

Провіденс, Р. Ай., відділ ОДВУ ч. 17, Яким Семчук жертвував $10, до пушок назбирали: М. Свідер $1, О. Рекрут $1.70, Кондрат 90 ц., І. Мохнацький 83 ц., разом $14.43.

Арнолд, Па., відділ ОДВУ ч. 45., у часі панахиди над могилою Героїв на полі зібрано на визвольну боротьбу $10.

Ембрідж, Па., відділ ОДВУ ч. 36., Стефан Душкевич жертвував $5 на визвольну боротьбу, до пушок О. У. Н. зібрали: М. Скрабут $1.30, О. Ревта $1.14, І. Федан $1.10, А. Корнецький 96 ц., М. Марущак 75 ц., Я. Лисяк 65 ц., І. Бобак 60 ц. Разом $11.50.

Менчестер, Н. Г., відділ ОДВУ ч. 42., жертвували: Українсько-Американський Горожанський Клюб $25, з виґравки вишиття чистий дохід $10, на гостині в гром. Синидяка зібрано $2.75, з каси відділу доложено $12.25, разом $50.

Ню Йорк, Н. Й., окружна управа ОДВУ з Українського Націоналістичного Дня $230.32.

Дітройт, Міш., відділ ОДВУ ч. 24., К. Маланяк жертвував на визвольну боротьбу $1.

Ню Йорк, Н. Й., відділ ОДВУ ч. 10, Семен Угорчак жертвував $10.

Шікаґо, Ілл., відділ ОДВУ ч. 52., з пушок зібрали: Михайло Лоґай $3.50, Ю. Небор 80 ц., Й. Скоципець 57 ц., о. П. Ковальчик 15 ц., Анастасія Ґрод 14 ц., разом $5.02.

Ню Йорк, Н. Й., п. Красновська зібрала до пушки $2, в часі хрестин у гром. М. Бойчука на зазив М. Сітницького присутні зложили $15.35, п. Кулинич жертвував на визвольну боротьбу $5.

За Центральну Управу:

Я. Гутак, фін. секр.

Добрий спосіб.

У кума Максима стоїть у куті дуже висока колиска.

Хто прийде, дивується:

— Чому ви зробили собі таку високу колиску?

— Щоби було чути, як дитина впаде з колиски, — пояснює кум Максим.

УВАГА! УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЄ! УВАГА!

В НЕДІЛЮ 1-го ВЕРЕСНЯ „СЕПТЕМБЕР" 1935 Р.

ВІДБУДЕТЬСЯ

ДЕРЖАВНИЦЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ

В КАРНЕҐІ ГОЛ У НЮ ЙОРКУ

ЦЮ МАНІФЕСТАЦІЮ ВЛАШТОВУЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІ ТОВАРИСТВА, БРАТСТВА, СЕСТРИЦТВА, ЗАПОМОГОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ПОЛІТИЧНІ КЛЮБИ, ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ ТА НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ОРҐАНІЗАЦІЇ АМЕРИКИ, КАНАДИ, АРҐЕНТИНИ Й БРАЗИЛІЇ. ПРИЇЖДЖАЄ ТЕЖ ПРЕДСТАВНИК ПРОВОДУ О. У. Н. З РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ ТА ПРЕДСТАВНИК ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАРУ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

ПОЧАТОК 8-МА ГОДИНА ВВЕЧІР. ТІКЕТИ В ЦІНІ 75 ЦНТ. ДО 2 ДОЛ.

НАДЗВИЧАЙНО БАГАТА ПРОГРАМА! НАЙКРАЩІ АРТИСТИЧНІ СИЛИ АМЕРИКИ!

Українці! Ця маніфестація має стати зорґанізованим, масовим виявом наших почувань і нашого становища супроти тих подій, які мають місце на наших рідних землях. Вона має стати зорґанізованим, масовим протестом української еміґрації проти наїзників української землі. Вона має ясно й недвозначно ствердити, що в серцях і душах українського еміґранта знаходять розуміння й матеріяльну та моральну піддержку тільки такі течії, яких гаслом є дальша безупинна, безкомпромісова боротьба зо всіми ворогами українського народу. Вона має скріпити та посилити наші власні сили й тут на еміґрації.

ЦІ ТОВАРИСТВА, ЯКІ ЩЕ НЕ ЗГОЛОСИЛИ СВОЄЇ УЧАСТИ В МАНІФЕСТАЦІЇ, ХАЙ ГОЛОСЯТЬСЯ ЯКНАЙСКОРІЩЕ НА АДРЕСУ СЕКРЕТАРЯ ПРЕЗИДІЇ, ЯКА ПОДАНА НИЖЧЕ. ВСІ ПРЕДСТАВНИКИ ТОВАРИСТВ ВХОДЯТЬ ДО ПРЕЗИДІЇ ЯК ЗВИЧАЙНІ ГЛЕНИ.

Тікети можна дістати: в Ню Йорку в домівці ОДВУ та в канцелярії Укр. Нар. Дому, в ґросерні п. Бойчука, 228 Ave. B; в Нашім Базарі п. Задорецького, 151 Ave. A.
Джерзи Сіти: в офісі „Свобода".
Асторія: в в. Кривеня.
Бронкс: в п. Найдана й Короля
Бруклин: в Володимира Цісика, Катерини Баран, п. Сенюти.
Пасейк: в п. Швеця й я. Припхана
Елізабет: в Варвари Безкоровайної й в Центральнім Комітеті.
Озон Парк: в Олени Швед і Павчака.
Джемейка: в пі. Мельничук.
Стейплетон: в Григорія Монастирського.
Ірвінгтон: в Юлії Юревич.
Також усі Сотні Чорноморських Січей мають тікети до розпродування.

За Президію Маніфестаційного Комітету:
В. РІЗНИК, секр.
P. O. BOX 13, Sta. D, NEW YORK, CITY.

ПОЗІР! НОВА АНҐЛІЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ОКРУЖНОЇ УПРАВИ І ВІДДІЛІВ О.Д.В.У. В НОВІЙ АНҐЛІЇ

відбудеться

НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО

получене з

ПІКНІКОМ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1935 РОКУ

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 12.30 ПОПОЛУДНІ.

На фармі добр. М. Сидляра, PRECINCT ST., EAST TAUNTON, MASS.

На цей Національний День запрошуємо всі Товариства, Братства, Сестрицтва, Клюби і Парохії. А саме від. О.Д.В.У.:

Від. ч. 16. Woonsocket R. I.
Від. ч. 22. Boston, Mass.
Від. ч. 41. Fall River, Mass.
Salem, Mass.
New Bedford, Mass.
Від. ч. 17. Providence, R. I.
Від. ч. 40. Taunton, Mass.
Від. ч. 44. Central Falls, R. I.
Manchester, N. H.
Brockton, Mass

Рівнож просимо відділи Українського Народного Союза:

Від. 206 і 241. Woonsocket, R. I.
Від. 73. і 177. Providence, R. I.
Від. 181. Manville, R. I.
Від. 122. Taunton, Mass.
Від. 246. Worwick, R. I.
Від. 93. Central Falls, R. I.
Від. 238. Boston, Mass.

На Національний День прибуде представник Центральної Управи ОДВУ з Ню Йорку. Також возьмуть участь священики, а саме: **Пр. о. Каськів** з Вунсакет, **о. Королишин** і **о. Желіхівський.**

ПРОГРАМА СВЯТА:

1). Над могилою, котра буде висипана і прибрана цвітами, відправиться панахида, в годині 12.30 пополудні, за Українських Борців, що положили свої буйні голови за визволення України. 2). Промава Про. о. Каськова. 3). Промова представника Цент. Уп. О.Д.В.У. 4). Інші бесідники від Товариств. 5). Початок Пікніку. 6). Танцюристи з Бостону відтанцюють Національні Танки.

Запрошуємо всіх шан. громадян, місцевих і дооколичних громад, прибути на цей Національний День, та весело провести час під тінями соснових дерев. Будуть відсвіжаючі напитки і смачні перекуски, ріжні забави і несподіванки. До танків буде приґравати українська бостонська музика. Дохід призначений на Боєвий фонд. За вдоволення ручить

КОМІТЕТ.

Дороговказ: Як їдеться в Taunton на сквер їхати просто Main St., на дорогу ч. 44, аж до Godd Gulf Gas Station взяти на право коло світла до East Taunton то є South St., їхати аж до Middleboro Ave., на ліво взяти Middleboro Ave., їхати доки не буде велика чорна таблиця, що оголошує Alens Green House. **То буде Precinct St., їхати аж на пікнік.** В Разі непогоди, пікнік відбудеться на другу неділю, **дня 4-го серпня.** 172

В ГОСТИННИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ДОМУ

217-219 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ В МІСТІ НЮ ЙОРКУ,

МОЖЕТЕ ГАРНО ЗАБАВИТИСЬ

при кожній нагоді Вашої у нас приявности.

ВЛАСНИКИ ГОСТИННИЦІ, **Денис Ґула й Ілія Гузар,** РАДО ВИТАЮТЬ СВОЇХ ГОСТЕЙ. 131

УВАГА! ГЕМПСТЕД, ГИКСВИЛ Й ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА СВ. АПП. ПЕТРА І ПАВЛА, у WEST ISLIP, BABYLON, L. I.

влаштовує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ І ПІКНК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1935 РОКУ

НА МАЙДАНІ ПРИ GEREK AVE., WEST ISLIP.

ВСТУП БУДЕ 25 ЦЕНТІВ.

Ввесь дохід ризначений на церкву. За веселу забаву ручить 172 **Комітет.**

СМЕРТНІСТЬ ДІТЕЙ ПО МІСЬКИХ ТА ПОЗАМІСЬКИХ ОКРУГАХ.

Важність лікарської опіки та догляду над матерями і дітьми представлена на картині, яку щойно видало Дитяче Бюро Федерального Департаменту Праці. Вона виказує зменшення смертности дітей, відколи поведено працю для охорони публичного здоровля на більшу скалю, та що смертність від 1929 року більше зменшилась по містах ніж по селах. 1932 і 1933 року 55 міських дітей на кожну тисячу вмирали до року життя. коли у сільських округах припадало 58 у 1933 році і 59 у 1933 р. на тисячу.

Обговорюючи це положення, Котрин Ф. Лерут, голова Дитячого Бюра, заявляє ось що:

„Давно висказувано думку, що дитяча смертність це найбільш вражаюче явище нашого суспільства. Користи, які давніше мала сільська дитина поза дитиною в місті, проминули так, що тепер скаля смертей сільських дітей є фактично вища від міських.

„Коли глядіти причин, то виходить, що це походить головно з браку відповідної лікарської опіки та догляду над матерями й дітьми, як теж через брак загального поучення про здоровля матерей у малих містечках та в сільських округах. З ґрупи матерей, котрі не мали догляду перед породом, як подає Бюро Публичного Здоровля, 80 відсотків сільських матерей у порівнанні до 37 відсотків матерей у містах зі сто тисячами або більше населення, заявили, що не мали такої опіки, бо її не потребували.

ФЛІС.

ВАГА ТОРГОВЛІ І ПРОМИСЛУ ДЛЯ НАРОДУ.

На окремім місці нашого часопису подаємо спис діяльних членів Союзу Українських Бизнесменів у Нюарку, Н. Дж. Такий спис є важний, бо з нього приблизно можна уявити собі, на яких ділянках ми вже зачинаємо обсаджувати позиції своїми людьми, як теж хто є діяльний серед нашого загалу, а вкінці як багато необробленого поля лежить перед нами облогом. Нам конечно треба зрозуміти, що торговля та промисл є дуже важним чинником у вирішенню долі кожного народу, і як довго наша торговля та промисл будуть у чужих руках, так довго будемо ми і наші діти залежними від інших. Виробляймося самі і випроваджуймо свої діти на бизнесменів; лучімся в бизнесові орґанізації та берім в свої руки те, що нам правно належиться, а тоді доля наша та наших дітей буде зовсім інша.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

KRUEGER'S

ЛІПШІ СЬОГОДНЯ

НІЖ

КОЛИНЕБУДЬ

ПЕРЕДТИМ

BEER & ALES SINCE 1858

ЇДЬТЕ НА ПРОГУЛЬКУ В ДУЖЕ ГАРНУ ОКОЛИЦЮ

TANNERSVILLE, PA.

Коли хочете зробити собі гарну прогульку автом разом з родиною при кінці тижня, то їдьте в ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКІ ГОРИ

POCONO MOUNTAINS.

Їдьте до **TANNERSVILLE INN, Tannersville, Pa.** Всі **Greyhound** і **Martz** боси, які виїжджають з Ню Йорку до всіх великих міст у стейті Ню Йорк, Пенсилвенія і до Шікаґо, переїжджають коло самих дверей Tannersville Inn. Тут можете дістати смачні страви домашнього варення, як також дуже вигідні кімнати до винайму на дні і тижні разом з харчем по приступних цінах. 166

Власник Українець

М. МАСЛАК.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Д-Р ПЕТРО РОМАНІВ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ

810 East Allegheny Ave., PHILADELPHIA, PA.

Phone: REGENT 6363

Лемки в поїзді.

— Кахна, а добре там, де ти сидиш?
— Та добре!
— А не тягне від вікна?
— Та ні!
— То подь гев, де я сіджу, а я гин піду.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Укр. гр.-кат. парохія пошукує **дякоучителя.** Мусить бути добрий дериґент і добрий учитель дітей. Місце до обняття від 1. серпня 1935. Голоситися до:

ST. PETER & PAUL RECTORY,
132 Washington, Pl., Auburn, N. Y.
172

Потрібно спільника, кухаря, до Кафетерії, котрий знає добре куховарство і пекарство. Потрібно мати готівки $1,500. Голоситися до:

CAFETERIA,
1249 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
172, 173, 174

ОГОЛОШЕННЯ

Широкознаний українському громадянству молодий український народний учитель, пошукує посади в українській нар. школі. Веде взірцево школу, бо є кваліфікованим старокраєвим вчителем, до того з 8-літньою практикою в українсько-американських школах. Добрий дириґент народнього хору й режисер представлень. Обійме посаду в одній з більших українських громад. Платня після умови. Ласкаві зголошення слати сейчас! 172, 174, 177

M. P. UCZYTEL,
c o "Svoboda",
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ САЛЬОН.

По причині слабости продам дуже дешево САЛЬОН, разом з домом і всіми прирядами, в дуже добрім місци у великім фабричнім місті, у котрім є більше як 100 ріжних фабрик. Бизнес добре вироблений. Вплата готівкою на підставі умови, а решта на легкі сплати.

Маю теж на продаж інші безнеси, як Кенди Штор, Ґросерні й Бучерні, де можна заробляти добрі гроші.

Маю на продаж лоти, доми і фарми по дуже дешевих цінах. По більше інформацій пишіть до: 164,-

PETER EZAYUK,
515 Hussa Street, Linden, N. J.

ФАРМИ

НА ПРОДАЖ ФАРМА 36½ АКРІВ, засіяна і засаджена, молодий сад і інші будинки, велика барна, дім, вода в домі і коло барни, 6 акрів ліса, 2 гараджі, курник, близько міста, всего 15 мінут їзди автом. Ця фарма при цимитованій дорозі. Тут є 3 великі маркети де можна все спродати. Ціна цеї фарми $3,000, готівкою $500, а решта на морґідж на 20 літ до сплати. Інтересованих прошу голоситися по більше інформацій до властителя:

JACK WOLOZANSKI,
170-3 **R. D. 7, ERIE, PA.**

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір.
В неділі після умови.
537 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ДЛЯ ХОРИХ ЛЮДЕЙ

ЗІЛЛЯ МІЛЕРТОН

є найліпшим средством в хоробах жолудка, кишок, нирок. Очищує кров, протиділає в болях голови, ревматизму і в биттю серця. Також є знаменитим средством в ріжних жіночих недугах.

Спеціяльна оферта читачам „Свободи".

[ ] $1.00 за одну коробку Мілертону.
[ ] $1.50 за дві коробки Мілертону.
[ ] $2.00 за три коробки Мілертону.

Коли належитість надішлете згори то пересилку оплачуємо самі. Коли висилаємо замовлення за післяплатою (C.O.D.), то за кожду пересилку рахуємо 25 ц. більше.

На бажання посилаємо пробки безплатно. 263-

Пишіть на адресу:

J. S. MILLER, INC.,
82 BEACON ST., NEWARK, N.J

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568